

سرشناسه	: مرتضوی، ابومحمد، ۱۳۳۰ -
عنوان قراردادی	: صحیفه سجادیه. فارسی - عربی. شرح
عنوان و نام پدیدآور	: صحیفه سجادیه/ ترجمه و توضیح ابومحمد مرتضوی.
مشخصات نشر	: تهران: : نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در امور دانشجویان ایرانی خارج از کشور، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۴۷۲ ص؛ ۱۴/۲۱×۵/۲۵ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۰۴-۶۱۶۵-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیفا
موضوع	: علی بن حسین (ع)، امام چهارم، ۳۸ - ۹۴ ق. صحیفه سجادیه -- نقد و تفسیر
موضوع	: Ali ibn Hosayn, Imam IV. Sahifeh Sajjadih-- Criticism and interpretation
موضوع	: دعاها
موضوع	: Prayers
شناسه افزوده	: علی بن حسین (ع)، امام چهارم، ۳۸ - ۹۴ ق. صحیفه سجادیه. شرح
شناسه افزوده	: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در امور دانشجویان ایرانی خارج از کشور
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۵ ۴۲۲۷۸۲ ص ۳۰/۱/ع۸ BP۲۶۸
رده بندی دیسی	: ۷۷۲/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۴۳۷۵۴۰

♦ صحیفه سجادیه ♦

♦ ترجمه و توضیح: ابومحمد مرتضوی

♦ ویراستار: پیام شمس الدینی

♦ ناشر: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در امور

دانشجویان ایرانی خارج از کشور

♦ نوبت چاپ: اول

♦ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

فهرست

۱۱	در آمد
۲۵	نیایش یکم: در ستایش خداوند
۳۹	نیایش دوم: در درود به محمد آل محمد
۴۷	نیایش سوم: در درود فرشتگان
۵۷	نیایش چهارم: در درود بر پیران و بزرگان
۶۵	نیایش پنجم: دعا برای خود و نزدیکان
۷۱	نیایش ششم: دعا هنگام بامداد و شامگاه
۸۱	نیایش هفتم: دعا هنگام سختی، ناگواری و اسوه
۸۷	نیایش هشتم: دعا در پناه بردن به خداوند در ناشایسته ها
۹۳	نیایش نهم: دعا در اشتیاق به آمرزش
۹۷	نیایش دهم: دعا در پناه بردن به خداوند
۱۰۱	نیایش یازدهم: دعا در عاقبت به خیری
۱۰۵	نیایش دوازدهم: دعا در اعتراف به گناه و توبه
۱۱۳	نیایش سیزدهم: دعا در طلب حاجات
۱۲۱	نیایش چهاردهم: دعا در شکایت از ستمگران
۱۲۷	نیایش پانزدهم: دعا هنگام بیماری
۱۳۳	نیایش شانزدهم: دعا در آمرزش خواهی برای گناهان
۱۴۵	نیایش هفدهم: دعا در رفع شر شیطان

- نیایش هجدهم: دعا در رفع بلاها و سختی ها ۱۵۳
- نیایش نوزدهم: دعا در طلب باران ۱۵۷
- نیایش بیستم: دعا در مکارم اخلاق ۱۶۳
- نیایش بیست و یکم: دعا هنگام غم و اندوه ۱۷۹
- نیایش بیست و دوم: دعا هنگام سختی و گرفتاری ۱۸۷
- نیایش بیست و سوم: دعا در طلب عافیت و تندرستی ۱۹۵
- نیایش بیست و چهارم: دعا برای پدر و مادر ۲۰۱
- نیایش بیست و پنجم: دعا برای فرزندان ۲۰۹
- نیایش بیست و ششم: دعا برای همسایگان و دوستان ۲۱۷
- نیایش بیست و هفتم: دعا برای مرزداران ۲۲۱
- نیایش بیست و هشتم: دعا در ترس از خداوند ۲۳۳
- نیایش بیست و نهم: دعا در دغدگی ۲۳۹
- نیایش سی ام: دعا در ادای قس ۲۴۳
- نیایش سی و یکم: دعا برای توبه ۲۴۹
- نیایش سی و دوم: دعا در نماز شب ۲۶۱
- نیایش سی و سوم: دعا در طلب خیر ۲۷۵
- نیایش سی و چهارم: دعا هنگام گرفتاری ۲۷۹
- نیایش سی و پنجم: دعا در مقام رضا به قضا ۲۸۳
- نیایش سی و ششم: دعا هنگام شنیدن صدای رعد ۲۸۷
- نیایش سی و هفتم: دعا در سپاسگزاری ۲۹۳
- نیایش سی و هشتم: دعا در عذرخواهی ۳۰۱
- نیایش سی و نهم: دعا در طلب آمرزش ۳۰۵
- نیایش چهارم: دعا هنگام یاد مرگ ۳۱۳
- نیایش چهل و یکم: دعا در درخواست پرده پوشی ۳۱۷
- نیایش چهل و دوم: دعا هنگام ختم قرآن ۳۲۱

- نیایش چهل و سوم: دعا هنگام دیدن ماه نو ۳۳۵
- نیایش چهل و چهارم: دعا هنگام رسیدن ماه رمضان ۳۴۱
- نیایش چهل و پنجم: دعا هنگام وداع ماه رمضان ۳۵۱
- نیایش چهل و ششم: دعا در عید فطر و روز جمعه ۳۷۱
- نیایش چهل و هفتم: دعا در روز عرفه ۳۸۱
- نیایش چهل و هشتم: دعا در عید قربان و جمعه ۴۱۹
- نیایش نهم: دعا در دفع نیرنگ دشمنان ۴۳۳
- نیایش دهم: دعا در ترس از خداوند ۴۴۳
- نیایش یازدهم: دعا در ترس و فروتنی (در درگاه خداوند) ۴۴۹
- نیایش پانزدهم: دعا هنگام اصرار بر طلب رحمت ۴۵۷
- نیایش شانزدهم: دعا هنگام اروتنی در پیشگاه خداوند ۴۶۳
- نیایش هجدهم: دعا برای دفع غم و اندوه ۴۶۷

درآمد

نیایش یکی از گنجینه‌های غنی فرهنگی، معرفتی و معنوی در اسلام به‌ویژه شیعه است. ما این گنجینه عظیم را از قرآن، تعالیم پیامبران الهی، خصوصاً حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) و اهل بیت آن حضرت، امامان معصوم (علیهم السلام) ارث بردیم.

نیایش اظهار فقر و تهیدستی در پیشگاه آفریدگار توانا و غنی است. نیایش ابراز ضعف و ناتوانی و اظهار مدیونیتی و افتادگی در برابر پروردگار عالمیان است. نیایش محبوب خداوند کرد، و فرع دیده عارفان و رنج‌دیدگان است. در اهمیت آن همین بس که همه پیادگان در پیشگاه پروردگار خود نیایش‌های ویژه‌ای داشته‌اند. قرآن کریم، آخرین کتاب آسمانی فرازهایی از آنها را در اختیار انسان‌ها قرار داده تا الگو و سرمشقی برای بسیریت قرار گیرد:

حضرت ابراهیم (ع) در مقام مناجات و نیایش به درگاه خداوند مصلحت می‌دارد: «سپاس خدایی را که با وجود سالخوردگی اسماعیل و اسحاق را به من عطا کرد، به راستی پروردگار من اجابت‌کننده دعاست.» (ابراهیم: ۳۹)؛ و حضرت یونس در شکم ماهی در اعماق دریا از خداوند یاری می‌طلبد و اظهار می‌دارد: «خدایی جز تو نیست، تو منزهی، به راستی، من

از ستمکاران بودم.» (انبیاء: ۶۷) و خدای سبحان او را از گرفتاری نجات می‌بخشد. جناب زکریا در سنین سالخوردگی از خدای مهربان تمنای فرزند دارد؛ که دعای ایشان از ناحیه حضرت حق به اجابت می‌رسد و حضرت یحیی(ع) را به او و همسرش که در دوران یائسگی به سر می‌برد، عطا می‌کند (مریم: ۵-۹)؛ حضرت مسیح(ع) پس از تقاضای یارانش، از حضرت حق نزول مائدهای آسمانی را درخواست می‌کند، خداوند کریم این دعا را اجابت کرد و سفره‌ای از غذاهای دلپذیر و مطبوع آسمانی به سوی آنان فرستاد، مائد: ۱۱۴-۱۱۵).

خداوند در قرآن کریم خطاب به پیامبر اسلام می‌فرماید: «قُلْ مَا يَفْعَلُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دَعَاكُمْ...»؛ «ای پیامبر! بگو: اگر دعای شما نباشد، پروردگارم هیچ‌گونه اجر به شما نمی‌نهد (فرقان: ۷۷)؛ پیامبر اسلام درباره دعا می‌گوید: «الدُّعَاءُ نَجْوُ الْعَلَدَةِ»؛ دعا مغز عبادت است (محجۀ البیضاء، ج ۲۲، ص ۲۸)؛ و حضرت علی(ع) می‌گوید: «أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى فِي الْأَرْضِ الدُّعَاءُ»؛ دوست‌داشتنی‌ترین کارها در پیشگاه خداوند در روی زمین دعاست (کافی، ج ۲، ص ۴۶۷، حدیث ۸۰۸).

آثار نیایش

نخستین اثر دعا پی‌بردن به جایگاه خویش و خداست. از زمان پیداستی و فقر را در افق نیایش و دعا می‌یابد و در همین ساحت وابستگی کامل خود را از ژرفای درون احساس می‌کند و همه عالم و عالمیان را ابزاری تلقی می‌کند که به فرمان خدا عمل می‌کنند.

دستیابی به سکون و آرامش از دیگر آثار دعا است. همان چیزی که در روزگار ما به اکسیری کمیاب می‌ماند. دعا اضطراب‌ها و نگرانی‌ها را فرو می‌نشاند و تکیه‌گاهی استوار و پا بر جا از اطمینان و آرامش ایجاد می‌کند:

«أَلَا يَذْكُرُ اللَّهُ تَطْمِئِنُّ الْقُلُوبُ»؛ آگاه باش که با یاد خدا دل‌ها آرامش می‌یابد (رعد: ۲۸). نیایش انسان را به خودسازی می‌رساند و از زشتی و پلشتی پاک می‌کند. دعا خودخواهی و خودمحوری را نابود می‌کند و نیایشگر را به مرحله‌ایثارگری ارتقاء می‌بخشد تا مطالبات دیگران را بر مطالبات خویش مقدم شمارد و همه عالم و عالمیان را تکریم کند؛ از این رو انسان، طبیعت و هر م‌خود دیگر در نظر نیایشگر منزلت و جایگاه ویژه‌ای دارد.

تأمین و تشویق به حرکت و تلاش در دل دعا نهفته است. زیرا دعا آن‌گاه اثر دارد که انسان تلاش و سعی لازم خود را انجام داده باشد. دعای بدون حرکت به پرآب تیر بدون کمان تشبیه شده است. نکاتی که ذکر شد، علاوه بر این که آثار دعا هستند، از شرایط و مقدمات اجابت دعا نیز به شمار می‌روند.

فرهنگ نیایش

نیایش مانند هر مقوله‌ی دیگر، ادب و فرهنگ خاص خود را دارد. یکی از این آداب زمان نیایش است؛ زمان دعا از دیدگاه اسلام اهمیت ویژه‌ای دارد. به عنوان مثال روز عرفه، ماه رمضان، روز جمعه و هفتام‌حجر زمان مناسبی برای نیایش است. برخی حالات در اثرگذاری دعا تأثیر جدی دارند. نیایش هنگام سجود و میان اذان و اقامه، نیایش هنگام رو به قبله داشتن، حالت نجوا و آرام دعا کردن، ستایش خداوند را پیش از طرح نمازها بر زبان آوردن، همچنین رعایت نظافت و پاکیزگی ظاهر و باطن در زمان آداب و فرهنگ نیایش قرار دارند.

فراگرفتن فرهنگ نیایش به منظور ورود به این فضای نورانی امری است ضروری؛ لذا جریان دعا در زبان اهل بیت (علیهم السلام) الگوی مناسبی در سبک و روش نیایش محسوب می‌شود.

کتاب شریف صحیفه سجادیه بر فراز این فرهنگ قرار گرفته است؛ تا آن جا که نیایشگر را با عالی ترین مضامین به معراج می برد. به همین خاطر خود معیار سنجش سایر نیایش های بشری است. این کتاب یکی از پربارترین مجموعه ها نزد شیعه و میراث یکی از اهل بیت نبوت، حضرت علی بن حسین، امام چهارم شیعیان است. صحیفه سجادیه آمال و خواسته های بشری را به وسایع دعا و نیایش در پیشگاه حضرت احدیت مطرح می کند. پیش از معرفی این اثر ارجمند نیم نگاهی به زندگی امام چهارم ضروری است:

مهمترین نقل در تاریخ ولادت حضرت زین العابدین، امام سجاد (ع) این است که آن حضرت در روز پنجشنبه پنجم شعبان المعظم سال ۳۸ هجری قمری (۶۵۹ میلادی) در شهر مدینه چشم به جهان گشود و در ۱۲ روم ۱۶ هجری قمری (۲۰ اکتبر ۷۱۳ میلادی) در همان شهر به شهادت رسید و در قبرستان معروف بقیع به خاک سپرده شد. پدر ارجمند ایشان امام حسین (علیه السلام)، نوه دختری پیامبر اسلام حضرت محمد (ص) است. برخی زین العابدین را بزرگترین فرزند امام حسین دانسته اند ولی از بیشتر منابع تاریخی چنین استفاده می شود که جناب «علی اکبر» - شهید کربلا - بزرگترین سر خانواده بوده است و سن امام سجاد از وی کمتر بوده است. بر این اساس زین العابدین را «علی اوسط» نامیده اند.

بنا به نقل مشهور، مادر آن بزرگوار جناب «شهربانو»، دختر یزدگرد سوم - آخرین پادشاه ساسانی - بوده است. وی طی فتوحات کشور ایران به دست مسلمانان اسیر، و به شهر مدینه برده شد. پس از آن در پرتو حمایت علی (ع) آزاد شد، سپس به همسری حسین بن علی (ع) درآمد و افتخار یافت تا مادر امام زین العابدین علیه السلام باشد و نه امام معصوم از نسل او پدید آید.

لذا تولد، تربیت و رشد امام سجاد(ع) در خاندان آخرین پیام‌آور الهی حضرت محمد(ص) صورت گرفت، خانواده‌ای که اصیل‌ترین و فرهیخته‌ترین خانواده بشری به شمار می‌رود. امام سجاد(ع) در پهنه زندگی خویش فراز و نشیب‌های بسیار دید و شیرینی‌ها و تلخی‌های بسیاری را تجربه کرد. قد کشیدن و بزرگ شدن در خاندان نبوت و مواجه شدن با چهره‌های سترگ، بی‌نظیر معصوم مانند امام علی(ع)، امام حسن مجتبی(ع)، امام حسین(ع) و سایر تربیت‌یافتگان دامن اسلام، جذاب‌ترین و شیرین‌ترین آمال هر انسان است؛ که نصیب امام سجاد(ع) گردید. بی‌تردید دستیابی به این توفیقات بزرگ روح‌افزا دل‌انراست و جان را حیات و طراوت می‌بخشد. و اما از سوی دیگر حوادث تلخ نیز به وقوع پیوست که امام سجاد(ع) را سخت تحت تأثیر قرار داد. حوادثی بی‌سنگین، غم‌انگیز و شکننده که روبه‌رو شدن با یکی از آن‌ها برای درم‌شکستن توان‌ترین و نیرومندترین فرد بشری کافی است. امام شاهد صحنه‌ای حشمت‌انگیز و غمبار فراوانی بود: صحنه‌هایی مانند شهادت امام علی(ع)، در ده سالگی و شهادت امام حسن مجتبی در سیزده سالگی. دلخراش‌ترین آن‌ها در سحرای کربلا و در حضور ایشان رخ داد؛ حادثه روز «عاشورا» (دهم محرم سال ۶۱ هجری قمری) که فاجعه‌بارترین حادثه تاریخ اسلام و شاید تاریخ بشریت محسوب می‌گردد که در آن پدر بزرگوارش، امام حسین(ع) همراه با ۷۲ تن از یاران خود به دستور حاکم مستبد و طاغی وقت، یزید بن معاویه با فجیع‌ترین شکنجه‌ها به شهادت رسیدند و سایر بازماندگان از جمله امام سجاد به اسارت درآمدند. این حادثه تلخ و اندوهبار هرگز از خاطر امام سجاد فراموش نشد و بر زندگی ۵۷ ساله امام سایه افکند.

امام سجاد حائز کامل‌ترین و عالی‌ترین فضائل و خصائل انسانی بود. او دارای ایمانی استوار، صبری بی‌بدیل، و صاحب جوانمردی و شجاعتی

بی مثال بود. عاطفه، عفو و بخشندگی او در تاریخ نمونه و مثال زدنی است. فضیلت و دانش امام سجاد بر هیچ کس قابل انکار نیست. امام سجاد چهارمین امام معصوم نزد شیعه است. در ادبیات شیعه امام به کسی اطلاق می شود که همه سجایای انسانی را در حد اعلی داشته باشد. و از کلیه آلودگی ها و گناهان منزّه و مبرا باشد.

امام سجاد در دوران بیدادگری و خفقان بی نظیر یا کم نظیر حاکمان بنی امیه به سر می برد؛ دورانی که توان اظهار نظر و آزادی بیان برای هیچ کس بیشتر نداشت. از همین رو امام آموزه های الهی- انسانی اسلام را در قالب نیایش روضه سر این نیایش ها که در مجموعه ای گردآوری و تدوین شد، صحیفه سجادیه نام نهاد و به عنوان امانتی منحصر به فرد و گران سنگ نزد شخصیت ها، مورخان و شاعران قرار داده شد تا در زمان مناسب در اختیار علاقمندان فرهیخته و فرهیخته قرار گیرد. صحیفه سجادیه از نظر سند اعتباری تام و تمام دارد. بررسی احادیث شناسان مدعی شده اند که اسناد فراوان خدشه ناپذیر برای آن وجود دارد. در هر صورت صحیفه سجادیه از دیدگاه عالمان و محدثان شیعی ضعیف و مشکوک به لحاظ متن و سند ندارد.

جایگاه صحیفه سجادیه

در منزلت و جایگاه بلند و والای صحیفه سجادیه همین است که از امامی معصوم چون امام سجاد (ع) صادر شده است. صحیفه سجادیه تنها شامل راز و نیاز و بیان حاجت در پیشگاه خداوند متعال نیست بلکه دریای بیکرانی از علوم و معارف اسلامی است که طی آن مسائل عقیدتی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، و پاره های از قوانین طبیعی و احکام شرعی در قالب دعا مطرح شده است.

این کتاب ارزشمند ویژگی های بی شماری دارد؛ در اینجا خلاصه وار به

چند ویژگی آن اشاره می‌شود:

۱- صحیفه سجادیه آموزگار روی نهادن به آستان حضرت حق، تجرد کامل از عالم ماده، انقطاع از خلق، ارتباط با خداوند باری تعالی و تکیه به اوست. در قسمتی از دعای بیست و هفتم چنین آمده است: «خداوندا من به خاطر اخلاص خود، از همه کس بریده و رو به سوی تو آورده‌ام، اینک تمام وجودم متوجه به لطف و کرم توست و من از کسانی که خود دست نیاز به سوی تو دارند رو بر گردانیدم، چون دریافتیم که اظهار حاجت نزد کسانی که خود نیازمند، دلیل بر بی‌خردی و کج‌اندیشی است...»

۲- صحیفه سجادیه بیانگر کمال معرفت و ایمان عمیق امام سجاد نسبت به خدای متعال است. امام علیه‌السلام در این صحیفه برخی از مباحث فلسفه و کلام را مطرح کرده است؛ به طوری که برای دانشمندان علم کلام و فلسفه اسلامی مورد استناد قرار گرفته، مانند آنچه که مربوط به واجب‌الوجود می‌باشد. مثلاً در بخشی از نیایش اول چنین آمده است: «سپاس خداوندی را که اول است بی‌آنکه پیش از او اولی باشد و آخر است بی‌آنکه پس از وی آخری باشد. خداوندی که چشم ما از دیدن او عاجز و اندیشه‌ها از وصفش ناتوانند...»

۳- صحیفه سجادیه بیانگر کمال خضوع و تذلل در پیشگاه خدای تعالی است. در قسمتی از نیایش پنجاه و سوم آمده است: «پروردگارا! ای امان خاموشم کرده‌اند و رشته گفتارم را بریده‌اند؛ از همین رو، اسیر بلا، زبون کردار، متحیر لغزش و سرگردان مقصد خویشم و وامانده‌ام و برهانی برایم باقی نمانده است؛ پس خود را در جایگاه خوارشدگان گناهکار نهاده‌ام که در پیشگاه تو گستاخی کرده و وعده تو را سبک انگاشته‌ام.»

۴- صحیفه سجادیه درهای آرزو و امید به رحمت پروردگار را در هر

شرایطی می‌گشاید، زیرا که انسان به هر میزان هم که گناهکار باشد، نباید امید به بازگشت از گناه و رجعت به سوی پروردگار را از دست بدهد. در دعای سی و دوم، بندهای هجدهم و نوزدهم چنین آمده است: «بارالها! با دریدن پرده حرمت‌ها از حریمت عبور کردم و گناهان بزرگی مرتکب شدم که تنها گذشت تو رسوایی‌های آن‌ها را پوشاند. و این جایگاه کسی است نه از نو شرمسار و بر خود خشمگین است و میان امید به رحمت و ترس از خشمت ایستاده ... پس آنچه را که امید دارم، عطایم کن.»

۵- صحیفه سجادیه باب مناجات‌های تازه‌ای را با پروردگار به روی انسان می‌گشاید. «نگو» که در پایان دعای پنجاهم آمده است: «بارالها! من فردی حقیر و رزاشاندک است و عذاب من ذره‌ای بر فرمانروایی تو نمی‌افزاید که اگر می‌افزود، از تو می‌خواستم که بر آن شکیبایم سازی و دوست می‌داشتم که آن زوئی از آن تو باشد، لیکن بارالها! پادشاهی تو بزرگتر و فرمانروایی‌ات پایدارتر از آن است که فرمانبرداری فرمانبرداران بر آن بیفزاید یا سرکشی گناهکاران از آن ناهد.»

۶- بیشتر دعا‌های صحیفه سجادیه، برای رسیدن به اخلاق و کمالات روحی مسائلی را مطرح کرده که عمل به آنها شخصیت انسان را در عالی‌ترین درجه برتری می‌بخشد. در آغاز دعای بیستم چنین آمده است: «بارالها! بر محمد و خاندانش درود فرست، و ایمانم را به کام‌ترین درجه ایمان برسان، و یقینم را برترین یقین قرار ده، و نیتم را والاترین و رفتارم را بهترین کن. بارالها! به لطف خویش نیتم را کامل، و یقینم را استوار کن، و آنچه از من تباه شده با توانایی‌ات اصلاح فرما.»

۷- امام سجاد در صحیفه سجادیه کاری کرد که نهادهای فرهنگی، اخلاقی و حقوقی هر چند پرتجربه و کارگشته، توان این گونه نازک‌بینی و دقت

در نگاه به اخلاق فردی و اجتماعی و حقوقی را ندارند. به طوری که امام در دعای بیستم (دعای معروف به «مکارم الاخلاق») با دقیق‌ترین و لطیف‌ترین جملات آن‌ها را بیان کرده و تنها ضامن اجرا و پشتوانه آنها را ایمان و تقوا قرار داده است که البته مجموعه نیایش‌های صحیفه در ایجاد و ساخت چنین پشتوانه‌ای نقشی مؤثر دارد.

۸- صحیفه سجادیه بهترین راهنمای شناخت ویژگی‌های روحی و اخلاقی انسان است و به همین خاطر دارویی است شفابخش برای نفوس سرگردان و سرچشمه‌ای است گه‌گاه برای تشنگان زهد و اخلاص، و وسیله‌ای است برای تقرب به درگاه الهی و معراج مؤمن.

۹- صحیفه سجادیه هم‌گونه که نهضت و مقابله‌ای در برابر فساد و بی‌بندوباری و افسارگسیختگی و سرگردانی است که حاکمان و عاملان اموی در ترویج و اشاعه آن می‌کوشیدند، امر را نیز بهترین راه و برترین ابزار مبارزه علیه فساد و بی‌بندوباری است.

۱۰- صحیفه سجادیه در بالاترین سطح بارغت و فصاحت قرار گرفته است و پس از قرآن مجید و نهج‌البلاغه در جهان عرب، خنّی، شیخ‌تر و فصیح‌تر از دعا‌های امام زین‌العابدین (علیه السلام) وجود ندارد.

ذکر چند فراز از نیایش‌های امام به عنوان نمونه تا حدودی به شرح سطح این میراث گرانبها آشنا می‌کند:

امام (علیه السلام) هنگام مواجهه با اندوه، محرومیت و سختی‌ها این گونه نیایش می‌کند: «اللَّهُمَّ أَنْتَ عُدَّتِي إِنْ حَزَنْتُ، وَأَنْتَ مُتَّجِعِي إِنْ حُرِمْتُ، وَبِكَ اسْتِغَاثَتِي إِنْ كَرِهْتُ»؛ خدایا به هنگام غم‌ها تو پناه منی و هنگام محرومیت تو امید منی و هنگام سختی‌ها تو فریادرس منی (دعای بیستم).

نیز به موقع درخواست پیوند تام و کامل به حضرت حق او را چنین می‌خواند: «اللَّهُمَّ أَغْنِنَا عَنْ هَبَةِ الْوَهَّابِينَ بِهَيْتِكَ»؛ بارالها! ما را با بخشش خود از بخشندگی دیگران بی‌نیاز گردان (دعای پنجم).

گاه برای نشان دادن موضع خود در قبال جریان‌های اجتماعی می‌فرماید: «وَوَعُودُ بِكَ أَنْ نَفْضِدَ ظَالِمًا، أَوْ نَخْذُلَ مَلْهُوفًا»؛ خداوند! به تو پناه می‌بریم از آنکه به ستمگری مدد رسانیم و ستم‌دیده‌ای را رها سازیم (دعای هشتم).

و از جانب انسانی که در برابر موهبت‌های الهی کم‌ظرفیت است و نمی‌راند شک آن را به جا آورد، چنین نیایش می‌کند: «وَلَا تَمْنَحْنِي بِمَا لَا طَاقَةَ لِي بِهِ فَتَنْصِبْنِي، تَا تُحْمِلْنِيهِ مِنْ فَضْلِ مَحَبَّتِكَ»؛ خدایا! بیش از توانم چیزی بر من مبخش تا از بار محبت گرانبارم سازی و از پای درآیم (دعای چهارم و هفتم).

همچنین به گاه نفوذ و تسلط فتن‌های دنیوی بر دل از خدا چنین می‌خواهد: «وَأَزِلْ عَنِّي كُلَّ شَيْءٍ وَ شُبْهَةٍ، وَ اجْعَلْ لِي فِي الْحَقِّ طَرِيقًا مِنْ كُلِّ رَحْمَةٍ»؛ خدایا از قلبم زنگار تشکیک و تردید را ببرد و از روی محبت و رحمت راهی به سوی حق برایم بگشای (دعای نهم و دهم).

امام در این کتاب نحوه سخن گفتن و رفتار دل‌شمار با خدا را به ما می‌آموزد. همچنین می‌آموزد خواستنی‌های مهم ندایان هستند و چگونه باید آنها را از خداوند مهربان طلبید. طریقه شناخت دقیق آفریدار هستی و پی بردن به عوامل مؤثر در جهان، رابطه انسان با خدا و انسان با انسان، همه و همه در صحیفه سجادیه با بلیغ‌ترین گزاره‌ها به انسانها آموخته می‌شود.

صحیفه سجادیه پس از قرآن و نهج‌البلاغه بزرگترین گنجینه گرانبهای حقایق و معارف الهی به شمار می‌رود و از این رو آن را «أَخْتُ الْقُرْآنِ»، «انجیل اهل بیت»، «زبور آل محمد(ص)» و «صحیفه کامله» نامیده‌اند.